

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMEL CEZA ADALET MODELLERİ VE UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR

I. ADALET KAVRAMI VE TEMEL CEZA ADALET MODELLERİ	21
A. ADALET KAVRAMI.....	21
B. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TEMEL CEZA ADALET MODELLERİ	25
1. Cezalandırıcı Adalet Modeli.....	28
2. Tazmin Edici (Düzeltilici) Adalet Modeli	33
3. Onarıcı Adalet Modeli.....	34
a. Onarıcı Adalet Kavramı, Onarıcı Adaletin Amacı ve Özellikleri	35
b. Onarıcı Adalet Programlarının Ceza Hukukunda Kullanılmasına İlişkin Temel İlkeler	41
c. Onarıcı Adalet Programlarının Ceza Hukukunda Kullanılmasına İlişkin Modeller	43
(1) Mağdur – Fail Uzlaştırması.....	45
(2) Konferans Sistemi (Grup Toplantıları).....	47
(3) Ceza Belirtme Çemberi (Cezalandırıcı Halka – Topluluk Çemberleri)	50
4. Dönüştürücü Adalet Modeli	51
5. Temel Adalet Modellerinin Karşılaştırılması.....	53
II. TEMEL UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI	57
A. YARGISAL ÇÖZÜM YOLLARI	57
1. Mahkeme Çözüm Yolu.....	57
2. Tahkim Çözüm Yolu	58
B. DOSTANE (ALTERNATİF) ÇÖZÜM YOLLARI	58
1. Uzlaştırma.....	61
2. Arabuluculuk Çözüm Yolu.....	62
3. Müzakere Çözüm Yolu	62

III. UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR VE ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA	63
A. MADDİ CEZA HUKUKU, CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU VE İNFAZ HUKUKU KAVRAMLARI	63
B. CEZA HUKUKUNA İLİŞKİN KANUNLARIN ZAMAN BAKIMINDAN UYGULANMASI	65
C. SUÇ VE KABAHAHAT KAVRAMLARI.....	68
D. SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA KAVRAMLARI.....	70
E. İHBAR, ŞİKÂyet, ŞİKÂyetçi (MÜŞTEKİ) VE İZİN KAVRAMLARI	70
F. ŞÜPHELİ, SANIK, HÜKÜMLÜ, MAĞDUR, SUÇTAN ZARAR GÖREN, KATILAN KAVRAMLARI.....	78
G. ÇOCUK KAVRAMI	81
H. MÜDAFİİ VE VEKİL KAVRAMLARI	85
İ. KAST KAVRAMI.....	86
J. TAKSİR KAVRAMI	87
K. HAPİS CEZASI, DİSİPLİN HAPSİ, TAZYİK HAPSİ VE GÜVENLİK TEDBİRLERİ KAVRAMLARI	88
L. ADLİ PARA CEZASI, İDARİ PARA CEZASI, TAZMİNAT VE EDİM KAVRAMLARI	91

İKİNCİ BÖLÜM

UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER VE UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN İLKELER

I. UZLAŞTIRMA KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER	93
A. UZLAŞTIRMA KAVRAMI VE UZLAŞMADAN FARKI.....	93
B. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN HUKUKİ NİTELİĞİ	99
C. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN TÜRK HUKUKU'NDAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ.....	107
D. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN AMACI	123
E. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN FAYDALARI	124
1. Fail Açısından Faydaları.....	125
2. Mağdur Açısından Faydaları.....	126
C. KAMU / TOPLUM AÇISINDAN FAYDALARI	128
D. CEZA ADALET SİSTEMİNE YÖNELİK FAYDALAR.....	129
II. UZLAŞTIRMAYA İLİŞKİN İLKELER	130
A. UZLAŞTIRMANIN TEMEL İLKELERİ	130
1. Uzlaştırmanın Tarafların Özgür İradesine (Gönüllülüğe) Dayanması	134
2. Tarafların Temel Haklarının Korunması	135

3. Tarafların Ve Kanuni Temsilcilerin Ceza Muhakemesi Hukuk Sisteminin Kabul Ettiği Temel Güvencelere Sahip Olması	136
4. Gerektiğinde Tercüman ya da Bilirkişi Atanması	136
5. Tarafların Bilgilendirilmesi (Aydınlatma Yükümlülüğü)	139
6. Tarafların Özel Durumları Varsa Bu Özel Durumların Dikkate Alınması	140
7. Gizlilik	141
a. Gizlilik Yükümlülüğünün Kapsamı	142
b. Gizlilik Yükümlülüğünün İstisnaları	143
c. Gizlilik Yükümlülüğünün İhlalinin Hukuki Sonuçları	146
8. Uzlaştırmayı Sağlayacak Uygun Tedbirlerin Alınması	150
B. UZLAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK İLKELER	150
1. Bağımsızlık Ve Tarafsızlık	152
2. Görevi Özenle (Dürüstlük Kurallarına Uygun Şekilde) Yerine Getirme.....	154
3. Taraflara Nazik Ve Saygılı Davranma	154
4. Ön Yargılı Olmama.....	155
5. Taraflara Eşit Davranma	155
6. Uzlaştırmacının Taraflarla Menfaat Çatışması Olmaması Yükümlülüğü	156
7. Uzlaştırmacının Aynı Olayda Vekil Veya Müdafii Olarak Görev Üstlenmeme Yükümlülüğü	157
8. Menfaat Temin Etmeme.....	158
9. Görevinin Saygınlığını Ve Kişilerin Adalet Olan Güvenini Koruma	158

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MADDİ CEZA HUKUKU VE CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU İLKELERİ KARŞISINDA UZLAŞTIRMA

I. ADİL YARGILANMA HAKKI VE UZLAŞTIRMA	159
II. MASUMİYET (SUÇSUZLUK) KARİNESİ VE UZLAŞTIRMA	163
III. KAMU DAVASININ MECBURİLİĞİ İLKESİ VE UZLAŞTIRMA.....	164
IV. MADDİ GERÇEĞİN ARAŞTIRILMASI İLKESİ VE UZLAŞTIRMA.....	165
V. ŞİKAYET, ŞİKAYETTEN VAZGEÇME VE UZLAŞTIRMA	166
VI. GEÇMİŞE YÜRÜME YASAĞI VE UZLAŞTIRMA	168
VII. KANUN YOLLARI VE UZLAŞTIRMA.....	169
VIII. MÜSADERE VE UZLAŞTIRMA	170
IX. TEKERRÜR VE UZLAŞTIRMA.....	171

X. KORUMA TEDBİRLERİ NEDENİYLE TAZMİNAT VE UZLAŞTIRMA	173
XI. ETKİN PİŞMANLIK VE UZLAŞTIRMA	174
XII. ÖNÖDEME VE UZLAŞTIRMA	176

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK CEZA MUHALEMESİ HUKUKUNDA UZLAŞTIRMA

I. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN ŞARTLARI	179
A. SUÇUN UZLAŞTIRMA KAPSAMINDA BİR SUÇ OLMASI	180
1. Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kalan Suçlarda Uzlaştırma	181
a. Şikâyeteye Bağlı Suçlarda Uzlaştırma.....	181
b. Şikâyeteye Bağlı Olup Olmadığına Bakılmaksızın Katalog Şeklinde Belirlenen Suçlarda Uzlaştırma	187
2. Özel Kanunlar Kapsamında Uzlaştırma	190
3. Uzlaştırmaya Tabi Olmayan Suçlar.....	192
a. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlarda Uzlaştırma	193
b. Israrlı Takip Suçunda Uzlaştırma	196
c. Mağduru Muhatap Alan Sesli, Yazılı veya Görüntülü Bir İletiyile İşlenen Hakaret Suçunda Uzlaştırma.....	196
d. Uzlaştırma Kapsamına Giren Bir Suçun Uzlaştırma Kapsamına Girmeyen Bir Suçla Birlikte Aynı Mağdura Karşı İşlenmesi Durumunda, Uzlaştırma Kapsamına Giren Suçlarda Uzlaştırma	200
e. Mağduru ya da Suçtan Zarar Görenin Kamu Tüzel Kişisi Olduğu Suçlarda Uzlaştırma.....	207
f. Kanunda Bulunan Açık Hükümlerle Uzlaştırmamanın Yasaklandığı Suçlarda Uzlaştırma.....	208
B. SUÇUN İŞLENDİĞİNE DAİR YETERLİ ŞÜPHE OLUŞTURACAK DELİL BULUNMASI	209
C. KOVUŞTURMA OLANAĞININ BULUNMASI.....	211
D. MAĞDURUN, SUÇTAN ZARAR GÖRENİN GERÇEK KİŞİ VEYA ÖZEL HUKUK TÜZEL KİŞİSİ OLMASI	214
E. UZLAŞTIRMANIN YETKİLİ KİMSE TARAFINDAN YAPILMASI.....	219
F. TARAFLARIN ÖZGÜR İRADELERİYLE UZLAŞTIRMAYI KABUL ETMESİ.....	225
G. UZLAŞTIRMANIN CUMHURİYET SAVCISI YA DA MAHKEME TARAFINDAN ONAYLANMASI.....	227
II. UZLAŞTIRMA KURUMUNUN UYGULANMA USULÜ	231
A. SORUŞTURMA EVRESİNDE UZLAŞTIRMA KURUMUNUN UYGULANMA USULÜ	231
1. Dosyanın Uzlaştırma Bürosuna Gönderilmesi ve Uzlaştırmacı Atanması	231

2. Uzlaştırmacının Reddi veya Çekinmesi	234
3. Uzlaştırmacıya Verilecek Belgeler.....	237
4. Uzlaştırmada Müzakere Safhası	238
a. Uzlaşma Teklifi	238
(1) Uzlaşma Teklifine Davet	238
(2) Uzlaşma Teklifinin Yapılma Zamanı.....	242
(3) Teklifte Bulunacak ve Teklifte Bulunulacak Kişiler	244
(4) Uzlaşma Teklifinde Sıralama	248
(5) Uzlaşma Teklifinin İçeriği	250
(6) Uzlaşma Teklifinin Açıklamalı Tebligat Veya İstinabe ya da Segbis Yoluyla Yapılması	254
(7) Hakkında Yakalama Emri Bulunan Şüpheliye Uzlaşma Teklifi.....	264
(8) Uzlaşma Teklifinin Reddi Ya Da Uzlaşma Teklifine Cevap Verilmemesi	265
(9) Uzlaşma Teklifinin Yapılamaması	267
b. Uzlaştırma Müzakeresi	268
(1) Müzakerelere Katılabilecek Kişiler	269
(2) Müzakerenin Gizliliği	272
(3) Müzakere Yapılabilecek Yerler	273
(4) Uzlaştırma Müzakerelerinin Aşamaları	279
(a) Hazırlık Aşaması.....	279
(b) Toplantı	280
(c) Sonuçlandırma (Uzlaştırma Raporunun Hazırlanması ve Cumhuriyet Savcısının Onayı)	283
5. Edim.....	287
a. Edim Kavramı	287
b. Uzlaştırmada Zararın Belirlenmesi.....	289
c. Edimin Konusu (Edim Çeşitleri).....	290
d. Edimin İfası veya Edimin İfa Edilmemesi.....	299
6. Uzlaştırmada Yer Alan Tarafların Birden Çok Kişiden Oluşması Halinde Uzlaştırma	299
a. Şüpheli Sayısının Birden Fazla Olması	299
b. Mağdur Sayısının Birden Fazla Olması	301
7. Uzlaştırma İşlemlerinin Olumsuz Sonuçlanmasından Sonra Tarafların Kendi Arasında Uzlaşması	304
8. Uzlaştırma Sürecinin Süresi ve Bu Sürenin Hukuki Niteliği.....	308

9. Uzlaştırmacının Görevinin Hukuki Niteliği	313
10. Cumhuriyet Savcısının Suç Vafında Yanılgısı.....	314
11. Soruşturma Evresinde Uzlaştırmacının Sonuçları	316
a. Uzlaştırma Sürecinin Olumlu Sonuçlanması Durumunda Cumhuriyet Savcısı Tarafından Verilecek Kararlar	317
(1) Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar	317
(2) Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kararı	319
b. Uzlaştırma İşleminin Olumsuz Sonuçlanması Durumunda Cumhuriyet Savcısı Tarafından Verilecek Kararlar	322
12. Üzerinde Uzlaşılan Edimin İfa Edilmemesi	324
13. Soruşturma Evresindeki Uzlaştırmada Kanun Yolları ve Zamanaşımı	328
14. Uzlaştırmacının Şahsi Haklara Etkisi	330
15. Uzlaştırma Sürecindeki Açıklamaların Hukuki Değeri	335
16. Uzlaştırmacının Aynı Soruşturma ve/veya Kovuşturmada Bir Kez Yapılabilmesi (Tekrar Uzlaştırma Yasağı)	337
17. Uzlaştırma Müzakereleri Sırasında Karar Değiştirme ya da Vazgeçme	339
18. Taraflardan Birinin Ölmesi	341
19. Uzlaştırma Raporunun Hukuki Niteliği	344
B. KOVUŞTURMA EVRESİNDE UZLAŞTIRMA KURUMUNUN UYGULANMA USULÜ	345
1. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırma Kurumuna Başvurulmasını Gerektirebilecek Haller	346
a. Kovuşturma Konusu Suçun Hukuki Niteliğinin Değişmesi Nedeniyle Eylemin Uzlaştırma Kapsamında Olduğunun Anlaşılması	348
b. Kovuşturma Evresine Geçildikten Sonra Kamu Davasına Konu Fiilin Esasen Soruşturma Evresinde Uzlaşma Teklifinde Bulunulması Gereken Bir Suç Olduğunun Anlaşılması	350
c. Kovuşturma Evresinde Kanun Değişikliği Nedeniyle Suçun Uzlaşma Kapsamına Girmesi	351
d. İddianame Yerine Geçen Belgeyle Kamu Davasının Açılması Nedeniyle Doğrudan Mahkeme Önüne Gelen Uzlaşmaya Tabi Bir Suçun Bulunması.....	353
e. Önceden Yürütülen Uzlaştırma Sürecinin Hukuka Aykırı Olması	354
f. Taraflara Ulaşılamadığı İçin Uzlaştırma Teklifinin Yapılamamış Olunması	355
2. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırma Kurumunun Uygulanma Usulü	356
a. Soruşturma Evresiyle Aynı Olan Noktalar	357

b. Soruşturma Evresinden Farklı Olan Noktalar.....	357
(1) Kovuşturma Sonunda Sanık Hakkında Mahkûmiyet Hükümü Kurulması Olanığının Bulunması	357
(2) Dosyanın Uzlaştırma Bürosuna Gönderilmesi.....	359
(3) Uzlaştırma Raporunun Hazırlanması ve Mahkemeye Onaya Sunulması.....	362
(4) Uzlaştırma İşlemlerinin Olumsuz Sonuçlanmasından Sonra Tarafların Kendi Arasında Uzlaşması	363
3. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırmanın Sonuçları.....	365
a. Uzlaştırma Sürecinin Olumlu Sonuçlanması Durumunda Verilecek Kararlar	365
(1) Düşme Kararı.....	365
(2) Durma Kararı	367
b. Uzlaştırma İşleminin Olumsuz Sonuçlanması Durumunda Verilecek Kararlar	370
4. Kovuşturma Evresindeki Uzlaştırmada Kanun Yolları ve Zamanaşımı	371
5. Kovuşturma Evresinde Uzlaştırmada Üzerinde Uzlaşılan Edimin İfa Edilmemesi	372
C. ÇOCUKLAR HAKKINDA UZLAŞTIRMA	373
1. Suça Sürüklenen (Fail) Çocuklar Hakkında Uzlaştırma.....	375
2. Korunmaya Muhtaç (Mağdur ya da Suçtan Zarar Gören) Çocuklar Hakkında Uzlaştırma.....	384
D. AKIL HASTALARI, KISITLILAR VE AYIRT ETME GÜCÜ OLMAYANLAR BAKIMINDAN UZLAŞTIRMA KURUMUNUN TATBİKİ.....	386
E. SAĞIR VE DİLSİZLER BAKIMINDAN UZLAŞTIRMA KURUMUNUN TATBİKİ.....	389
SONUÇ	391
CEZA MUHAKEMESİ KANUNU'NUN İLGİLİ MADDELERİ.....	407
CEZA MUHAKEMESİNDE UZLAŞTIRMA YÖNETMELİĞİ	413
KAYNAKÇA	447